

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyúttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.
 Gyakori hirdetések és a velünk
 összekötöttesben levő hird. irodák
 arrendményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: Dr. KERSEK JÁNOS.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

A városi rendőrség államosítása.

Még a múlt évben foglalkozott a kormány a vidéki rendőrség újjászervezésének gondolatával s e célból törvényjavaslatot is készített, amely azonban tárgyalás alá máig sem került, pedig kétségtelen dolog, hogy a rendőrség fenntartása, mely jó részben állami funkciót végez, nagy áldozatába kerül a városoknak, fejlesztésre pedig csak gondolni is alig lehet, mert hiszen a vidéki városok minden kormányoknak mostoha gyermekei voltak s azon a konvencionális államsegélyen kívül, melyet a regale-jövedelemből kaptak, egyéb segélyben vagy támogatásban soha nem részesültek. A kormányok minden gondja a főváros volt, de a vidéki gócpontokat elhanyagolták, arra soha sem törekedtek, hogy a vidéken kulturális, ipari és kereskedelmi gócpontokat létesítsenek, sőt, ha Léva szempontjából nézzük a dolgot, am yira mellőzték az egyes, élet és fejlődésképes városokat, hogy falukat raktak meg hivatalokkal, intézményekkel, ahol azok eldugva nem képesek szolgálni a nagy közönség érdekeit. De a politika vagy magas befolyás mindig elszéles szerint irányíthatta a kormányok nézetét. Nálunk nem a célszerűség, de az érdek parancsol.

A rendőrség a vidéki városoknak ismét csak mostoha gyermeke. Erre nem szívesen áldoznak a városok, noha az sem szenved kétséget, hogy rendőrségre feltétlenül szükség van.

A rendre, a vagyon- és életbiztonságra való állandó és rendszeres felügyelet az emberiség kulturális törekvéseinek kezdettől fogva hű kísérője s mennél jobban halad a kultúra, annál inkább erősödik a kulturnemzetek állami és társadalmi fölfogásában az a nézet, hogy a rend és annak őrzete vitális érdeke az egyének éppúgy, mint a társadalomnak.

Az állami életnek folytonos fejlődésével karöltve jár az a jelenség, az a természetes folyamat, hogy a közérdeknek istápolása, közéleti funkciók adminisztrálása lassankint összpontosult magának az államnak kezében, úgy, hogy amit annakelőtte magukban végeztek az emberek, arról, idő folyamán, az állam kezdett gondoskodni. Maga az állami élet és annak minden megnyilatkozása, t. i. kormányzat, a hadügy, a közoktatástűgy stb. ennek az evolucionális folyamatnak eredménye.

A dolog természete, a fejlődésnek logikus következetessége hozza tehát magával, hogy az a fontos és kényes

közérdek, melyet a rendőrség képvisel, szintén az államnak kezébe menjen át.

A kormány ismét foglalkozik e kérdéssel, mert megbízásából a fővárosi főkapitány helyettese, a rendőrség tanulmányozása céljából, több vidéki várost bejárt, gyűjtve azokat az adatokat, melyeken a rendőrség újjászervezésének épülete fel fog épülni.

Magyarországon 25 törvényhatósági joggal felruházott és 112 rendezett tanácsú város van, de valóban ritkaság számba megy az a város, hol a rendőrség a mai kor követelményeinek megfelel. Az operetben gyakran látjuk a rendőrség paródiáját és bizony hányszor kell magunkban bizonyos rezignációval konstatálnunk, hogy a paródia igen gyakran közel jár a valósághoz és ennél fogva a vidéki rendőrség nagyon is rászorul az újjászervezésre. Nehogy elfogultsággal vádolhasson valaki, egy kiváló vidéki rendőrkapitánynak észrevételeit közöljük, mely a hivatásos szakértő szemüvegén kritizálja a rendőrség mai állapotát. A 137 vidéki városnak rendőrsége, úgy mond, nem az a rendőrség, amelyet a mai kor föltétlenül követel. Egy-két városban ugyan van kivétel, ahol a vezetőség kierőszakolta a rendőrség fejlesztését, de ezek a városok fehér hó lószámba mennek. A legtöbbje muzeumba való képet mutat. Igen sok városban a rendőrség szervezése ismeretlen fogalom. Össze vannak állítva és nem szervezve. A legénység iskolázatlan anyag, melynek a rendészetről fogalma sincs. Csak az egyenruha árulja el, hogy tulajdonképpen rendőrrel állunk szemben. A mai rendőr azért tudatlan, mivel rendőrné csak az jelentkezik a 60-70 korona havi fizetésre, aki másutt ennél sem képes többet keresni és mert a városi rendőrségek munkával túl lévén terhelve, nem szakíthatnak maguknak annyi időt, hogy a legénység kiképzésével is foglalkozzanak; az fizikai lehetetlenség. A városok 50 év óta alig tettek valamit a rendőrségnek fejlesztése érdekében s 25 év óta egyáltalában nem is törődtek vele, azt mondván: „az államosítás folyamatban van; mi nek költsünk a rendőrségre, talán azért, hogy aztán nagyobb quótát fizessünk?” Képzhető, milyen a szegény vidéki rendőrség legénységi állománya. De a tisztviselői kar sem kifogástalan. Van ugyan igen sok rátermett, képzett rendőrtisztviselő, de a vidéki rendőrség mai összetételében nem is lehet kívánni, hogy a vidéki rendőrségnek olyan tisztviselői kara

legyen, mint teszem azt a budapesti államrendőrségnek van. Mert hiszen ott a rendőrkapitányt kivéve, minden hat évben változik a tisztviselői kar, itt meg élethossziglani alkalmazás mellett derék rendőrtisztviselőkké neveltetnek az illetők.

Aztán a sógorság is nagy szerepet játszik a vidéki rendőrségi tisztviselői karban. Ha valaki zajos életet élve, tönkre ment, azzal biztatja magát: „Sógorom majd megválasztat engem vagy tanácsnoknak, vagy rendőrtisztviselőnek.” Természetesen a sógorság nem azt nézi, vajjon a letört viveur bir-e rátermettséggel a rendőrtisztviselői állásra. Az érdekesebb persze, — mehet.

De a vezető rendőrkapitányok kinevezésénél is az jut álláshoz, akiknek nagyobb protekciója van; a képzettség, rátermettség, mely utóbbi kellék rendőrkapitánytól okvetlenül követelendő, mellékes dolog. Vannak azért kivételek is, amikor: szakképzett és rátermettséggel bíró pályázót protekció nélkül is kineveznek, de ezek igazán olyan ritkaságok, hogy szinte a Mátyás király korába kacsintanak vissza.

A nagyközönség ebből a kis vázlatból is láthatja, hogy a vidéki rendőrség sehogy sem illik bele abba a keretbe, amelyben Európa szíve lüktet.

Országunk vidéki rendőrsége mai állapotában a Balkánon talán megfelelő, de a művelt európai államok sorában feszélyezve érzi magát.

A 137-féle városi rendőrség természetesen nem tudott megfelelni azoknak a követelményeknek, melyeket a modern korszellem tőle jogosan megkívánt. Nagy tollhare folyt a szaklapokban, elvélve a napilapokban is a rendőrség államosításáról. Többször már közel is álltunk hozzá, amikor a politika reményünket alaposan elrontotta és bátran állíthatjuk, hogy a politikai harcok hátráltatták a vidéki rendőrség államosítását.

A kormány egységessé akarja tenni a rendőrség szervezetét, már csak azért is, hogy a külföld bizalma megnövekedjék az ország iránt, a közrend, erkölcs hivatásos őrséget találjon a rendőrségben, amely nem léha durvasággal, de intelligenciával párosult eréllyel fogja teljesíteni hivatását.

Akkor a rendőri pálya nem letört ekzisztenciák aziluma lesz, hanem épp oly hivatásos, szakképzettséget igénylő s köztisztletben álló kenyérkereső pálya, mint akármely más, mely a közönség rokonszenvét is méltán kiérdemli.

Igen valószínű, hogy most már sűrűn végrehajtják a vidéki rendőrség reorganizációját. Hogy ez a városokra, mily terhet ró, az más lapra tartozik. Többet azonban semmi esetre sem lehet hozzájárulás címén a városoktól követelni, mint amennyibe most kerül nekik. Léva városa most szaporította rendőrségét s tartunk tőle, hogy az államosítás bekövetkezése esetén, mi kétségkívül már a közel jövőben meglesz, tőlünk is már az új létszámnak megfelelő hozzájárulást fogják követelni! Jó lesz tehát részen lenni s annak idején, ha a javaslatot a kormány benyújtja, figyelmét különleges helyzetünkre előre is felhívni.

A szocializmus és a népiskola.

Folytatás.

Hasonlítsunk össze két embert, egy szocialistát és egy embert a kereszténység első korszakából.

Mindakettő nem fél a haláltól; mindakettő elszántan és elhatározással védi elveit; a legszigorubb büntetést is eltűri; mindakettő lemond minden vagyonáról, földi javáról; elveiért, eszményeiért mindent képes feláldozni.

Hanem pillantsunk be szíveikbe. Milyen nagy különbség az!

Itt szeretet, ott ellenállás és gyűlölet; ennél jólét, kellemes érzélem tükröződik, nyilvánul az arcáról, amannál kín és ördögösség; ez meghal szabadon, mert akarja, amaz bosszúból, harag, gyűlöletből és mert muszáj.

Honnét merítették azt a nagy, csodás szellemi erőt a szenvedések közt, melyet az első keresztényeknél és vértanúknál bámulnunk kell? Csak is a hitből!

Ha szívük azt a pusztaságot mutatta volna, milyent az ujkori szocialistáknál, nihilistáknál, stb-nél tapasztalunk, ugy soha

sem mentek volna a halál torkába, vagy pedig a számkivetésbe.

A történelem sehol sem tesz említést a szocialisták és társaik nemes értelemben vett hős tetteikről, minőket pl. az igazhívő zsidók, mohamedánok és keresztényeknél eleget találunk.

„Most már nem lesznek válásháborúk, hanem nemzeti és szabadságharcok!” hangoztatják a szocialisták táborából.

Jól van; hanem fontoljuk meg, vajon egy vad szocialistának van-e igazi nemzeti, hazafias érzelme, szelleme és forrón, hűn szeretet hazája?!

Nem, mert azon osztályok mind internacionális, kozmopolita intézmények, mit követők sem tagadnak.

Miféle és mennyi szellemi műveltséggel bír az a közönséges ember, akinek szíve és lelkébe beleoltogatták a hitetlenséget, mielőtt az ő erkölcsös jellege megállapodott, megtisztult volna?

Csunya lélek és jellemnek csak csunya hazafisága lehet, mi bizony pipadobányt sem ér. Olyan hazafiság akármikor egy husosfazék, vagy darab kenyérért könnyen megvásárolható.

És milyen az a szabadság, aminőről a szocialisták álmodoznak és rajonganak?

Semmi más, mint kommunizmus, anarchizmus, nihilizmus; mert más szabadságról képtelenek maguknak fogalmat alkotni.

Nemtelen és félművelt, vagy műveletlen, vad szocialista bizony nem iparkodik és nem is járul hozzá, hogy az ő hazája virágozzék; hasonlóképen nem törődik nemzet szabadságával, függetlenségével, mert mindig és folytonosan csak az ő érdeke lebeg szeme előtt, mit megint csak az ő anyagi javára felhasznál. Idealistát benne ne keress! A vallásosságot, mely az életet oly virágossá, oly kedvessé, kellemessé teszi és az idealizmusnak alapköve, akarják — ha módjukban állana — teljesen fölőlesse tenni, kiirtani, megsemmisíteni.

Szocialista és abból kifolyó atheista tanokkal a szépművészeteknek is nagy vágas adatnék meg.

Tagadhatlan, hogy a festészet, szobrászat, építészet, a zene és költészet az egyházaktól nagy erősödést kapnak.

Törüljétek el, — képletben szólok — a különböző egyházakat, nevezetesen a római katolikus és meg fogjátok látni, hogyan és hova sütyednének le a szépművészetek!

Mert lehet e szerkeszteni egy nihilista époszt, szocialista madonnát, anarchista oratóriumot, atheista templomot?

Tudjuk, hogy a szépművészetek miképpen s mennyire emelik s támogatják az erkölcsösséget; tehát minő nagy kárt szenvedne az erkölcsösség, ha ugy az idealizmus, nevezetesen a vallásos idealizmus a szépművészetekben alábbszállana, lesüllyedne, avagy belőlük egészen kivessze vagy ki volna küszöbölve.

A mondottak után áttérek most értekezésem második részéhez, magvához: — „Minő álláspontot foglaljon, mit tevő legyen a népiskola a szocializmus tanai, az új irányok, az új célok ellenében.”

II.

Neveini a fiatalságot, nagyon is fáradtságos munka, ahogy azt teoriából, de még inkább praxisból ismerjük. A nevelésnél a nevelőnek szüksége van bizonyos és biztos elvekre, melyek szerint magát igazítja, szerintük halad, működik.

A nevelők, pedagógusok közt általában azon nézet uralkodik, hogy legjobban, leg-sikeresebben nevel az, aki jól ismeri a jó, erkölcsös nevelésnek elveit, az ethika szabályait, melyekkel maga a nevelő át van hatva, azok szerint él akképen, hogy neveljei s tanítványai nemcsak intő, oktató szavakban, hanem főleg a nevelő jó, erkölcsös tetteiben és életében, láthatják a követésre méltó példát.

Hanem a jó és biztos ethikai elveket,

T A R C A.

A piros napernyő alatt.

Most kezdett bübbajos dalokba,
A bokrok közt a sok madár.
Amerre járt ő aadalogva,
Utána bámult a határ.
A sok virág az ut csalítján,
Hajlongva állott sorfalat,
Hogy arra ment a szende kis lány
A piros napernyő alatt.

Szerették egymást. — Egy vasárnap,
Sugárzó nyári délután,
Együtt bolyongtunk a határnak
Virágokkal szegett után.
Üres volt a mező egészen,
Csak néha egy kis grík szaladt.
Akkor volt csak sok csókba részem,
A piros napernyő alatt.

Szép illatos, hús, nyári este,
Ültünk a kástély terraszán,
Az ajkam édes ajkait kereste,
Ő viszaszűg: vigyázzon ám,
S piros ernyőjét kinyitotta,
S fölénk állítva, mint a falat.
Eperajkát oszt' ugy nyújtotta,
A piros napernyő alatt.

Szép ifjúkor, te édes álom,
Oh milyen gyorsan eltűnél.
A gyaloguton nem találom,
A bokron hervad a levél.
Az én bájos, pajkos tündérem,
Az Isten tudja, hol maradt.
Nem jár már erre hóféhérben
A piros napernyő alatt.

Hersek János.

Egy papucshős keszével.

Bár agglegély maradtam volna!

Bizony a paradicsomi almafa is az Adam és Éva házassága után lett vaddá. Ettől a perctől lettek mérgesek az állatok; ordit az oroszlan. Ettől a perctől vannak mérges növények. Bolondító csalmatag volt az Éva fején a menyasszonyi koszoru, maszlagos redőszirrom kebelén, csudafa virágjából készített pompás csokor kezében. Láttam, mondhatom gyönyörű virágok voltak ezek a paradicsomban, a házasság előtt hivatogatók, édesgetők, csalogatók, csak a házasság után lettek mérgesek! Hatásuk minden férfinél: beesett, fénytelen szemek, komor ábrázat, pergő hajszaalak, vagy egészen kopasz fej, száraz testalkat, zörgő csontok . . .

Volt egy pompás gyönyörűséges kis szakállam. Csókszakál. Dorottyának nem tetszett. Levétettem. Akkor még ez nem tetszett. Elnevezett felvidéki tótnak. Persze, a kedvéért újra megnövesztettem az egészet. Ez meg legkevésbé tetszett. Lett a nevem szörös majom. Utoljára még a borbélyom is ő lesz!

Meguntam otthon az életet. El-eljártam a kasszirába. Ez nem volt jó. Meg volt a nagy panasz, hogy elhanyagolom. Én nem értem, olyan nagy füst van a kasszirában, hogy egészen megbarnítja az embert? Feleségem mindig füstölt sódarnak

hi, ha hazamegyek. „Jezzus!” hol az illatos üvegecském? Még a méhek is elhúlnának, oly kiálhatatlan büzt terjesztet ez füstös öltönyeiddel.

Othon ültem ezután mindig. Ez még rosszabb volt. Hűsleges pincsikéjének nevezett el. Mit tettem? Ráállítottam a kapunk küszöbére s így othon is voltam, nem is!

Reggeli, ebéd, vacsora! . . . Haza járok egy kis kenyéret enni! A leves most olyan, mint a víz, majd mint az epe; a hus, mint a fa; kosmés, égett minden. Fel-fujtat akart készíteni, illetve — oh fájdalom! készített is. Nagyon természetes, elővette „Rézi néni.” Mért: egy félfont rizs, 30 gramm tört és átszűrt cukor (ezt nekem kellett törni!) 5 gr. fahéj, 15 gr. mazsola . . . itt véletlenül kettőt fordított s folytatta a negyedik lapon, hol már a pecsenyekészítéssel volt szó. „Végy hozzá még finomul felspirtott vöröshagymát, 24 gr. borsot, 50 gr. paprikát (ezeket is én törtem.) öntsd le egy kis ecettel, jól megpirítva, thrügyi tormával add fel!” Ő akként cselekedék. S én, oh boldogtalan, az ő kedvéért ebből is ettem . . . sőt jónak, felségesnek kellett mondanom.

Pedig, hogy megérdemeltém volna, hogy boldog legyek! Tessék csak meghallgatni azt a küzdelmet, melyet én, mielőtt Dorottyát megkértem, nagynénimmel s keresztanyámmal ő érte megharcoltam!

melyek példaképpül szolgálhatnának, az emberiség nagyon is jelentéktelen részénél tapasztalhatjuk, észlelhetjük. Azon elv: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” nem született a természet emberénél; — bár ugyan a legműveletlenebb emberek is, a vadak, ha náruk a vérszomjuság és bosszúság különösen kivételével nem volt, emberbaráti szeretetöknek nem egyszer nemes jelét s bizonyosságát adták, mit számtalanszor némely állatnál is tapasztalhatunk.

Egészen véve azonban nem lehet mást az embernél, lett legyen akárhogy tudományosan kiművelve, föltételezni és a természetéből várni, csak azt, hogy mindig és mindenben csakis a maga hasznát fogja keresni, az eszközök válogatására nem tekintvén.

Ha a felebarát iránti szeretetet kell a műveletlen, de mondjuk, hogy általában az embereknél fölbresztetni és föntartani, itt az általános erkölcsan nem segít, hanem erősebb indítókokra van szükségünk és azok a vallásnitásnak az indítókai.

Isten, a jutalmazó és büntető Isten tekintélye, auctoritása többet tehet, mint akármely ethikai elv, érv, bár a legszebb, legmeggyőzőbb szavakba öltöztetve.

Hisz vannak példáink, hogy tozpa, önféjű, önző gyermekek nem akarták visszadni a talált tárgyat, bár a tulajdonosa nagyon is kérte, sirt, rimázkodott, és a nevelő is a legkegyesebb szavakkal telebeszélte, kapacitálta.

Vajjon segített-e itt a becsületességről, a kárvalott éajdalmáról, a lelkiismeret furdulásáról előhozott beszéd, észbeli évek? Nem; itt hatalmasabb megrázkódtatásra volt szükség és ez: az Isten tekintélye, auctoritása.

Megesett és megcsik néha, hogy sokszor az sem segített ez az erőszakhoz kellett hozzányúlni. De megis a vallás erősztanának elvei a szabályai szerint vezetett nevelés sokkal könnyebb és biztosabb, mint

az általános ethika elvei szerint vezetett nevelés.

Az emberiség nagy többsége föl nem fogja és foghatja, hogyan és miért kell jót csupán magáért a jóért cselekedni; úgy, mint kevés ember a műveletlenek között fogja fel, mi az: Isteni szeretni önmagáért, jót cselekedni Istenért, mert csakis Ő a legmagasabb, legfelsőbb jószág.

Az emberiség nagy része akarja elismerni a jutalmat a jó és a büntetést a rossz tettekért; de legtöbbszörre úgy, hogy maga-magának jutalmat, másoknak pedig büntetést kíván, a saját esze, fölfogása szerint.

Olyan jutalom, vagy büntetés azonban, minőt az általános erkölcsan, ethika ígér, a közönséges fejek, észnek, szívnek nem elegendő, az valami alaposabbat, lényegesebbet, — mint a belső megelégedettséget, összevisszaságot, elégedetlenséget — kíván.

Épp azért a népnek legjobb, legcélszerűbb, leghasznosabb a vallás elvein létrehozott, fölépített erkölcsan, ethika.

A szocialisták egyik elve és iránya, melyet Darwin megjelölt „a létért való küzdelem” elnevezésével: „Senkire se tekint, senkit se kímélj, hanem csak szorgalmasan, fáradhatatlanul törj előre!”

Hogy ilyen tanokat a józan nevelési elvek közé sorolji és felvenni nem lehet, épeszt ember tagadai nem fogja. Azért ilyen elveket, irányokat kell a népiskolától távol tartani.

Folyt. köv.

Még egyszer az utcák öntözéséről.

A legutóbbi városi közgyűlésen kérdést intéztem az entkhoz, miért nem öntözteti a város a forgalmasabb utcáit rendszeresen, mikor már vannak új öntöző lajtjai és megszaporította az igát is?

Felvilágosítottak, hogy az uradalom szivattyuja nincsen már a város rendelkezésére, a lajtok régi módon való megőlése

az ovodába, tanodába, neveldebe, zardába, varrodába, vívodaba, lövödobe, hogy ilyeneket is megcsináljon! Mas iratyí vett már ma a növeveslet! Egy cseppen mult, hogy Dorottyácska dr. philosophae nem lett! Kinevenek a bölgyeket mai világban, ha szönekek, fonnanak! Megvagna barsonymaságu, harmatkönnyüsegü kis kacsinak fehérő havát a durva tonai: Zongorazni, fiótázni, hegedüzni, biciklizni, vivni, öntözöködni, szönekolni, verset írni; ez ma minden jó gazdasszonyak elögedethetlen tulajdona.

Oh, ezek az öregek, hogy irigylik a fiatalok boldogságát!

Keresztanyám, Sybilla néni egész más szempontból szegült ellene Dorottyácskának. Nem olvasott, nem tudományos! Nem ismeri Kartigamot, Pöna vagy a disznófejű léányak csodálatos, Varta multságos, avagy Sarmánt király és Forelle kisasszonyak, Genovévának tündéries, érzékeny, bajló, gyászos, keserü, könnyes történetét; a más „Márs zászlaja alatt vitézkedő és együgyü hadi szölgák” megható szépségü műveit. Mily erkölcsnemesítő könyvek ezek: Telve szebbnél-szebb rigmusokkal.

Jaj, kedves néni, nem olyan légyölő papirra írt könyveket olvasnak már ma! A szív rejtelméi, fájdalomai, könyei. Szerelmi rózsacsokor. A vérbosszu. Titkos házasság. Éjjeli mennyegző. A fiatal nagymama s

pedig igen lassu dol'og. Különben történt már intézkedés szivattyu megszerzése iránt; a tanács, a városi mérnök stb. stb.

Nem firtattam tovább a dolgot, nem akartam ott „hepcsiázkodni.” Szükségesnek sőt föltelességemnek véletem azonban, hogy ezen a helyen még egyszer rátérjek erre a tárgyra.

A kapott válasz teljesen megnyugtatót volna, ha attól, aki adta, függne a városi szivattyu gyors, soron kívül való megszerzése. De hat nem töle függ s így félek, ebből a szivattyuvétehből hosszú lére eresztett dolog lesz.

Hiszzen a városnak már régen, legalább is már akkor kellett volna szivattyut hozatnia, amikor a lajtokat hozatta. Mert: nem illő, hogy a város a maga dolgaiban magánosok szivességét szokásosan, rendszeresen vegye igénybe és mert: nem türehető, hogy a város fontos kötelességei teljesítését magánosok változható jóakarattól tegye függövé.

A gyors vízszedés lehetővé tétele a város fontos kötelessége, közegészségi és tűzbiztonsági tekintetben egyaránt.

Gondoljunk csak arra, hogy tűz támad s az uradalom szivattyuja valamely kertületben s erapel, vagy más okból nem vehe ő igénybe? Akkor aztán ibrikkel fogják a lajtokat telemeregetni, hogy a tűzfeccenködöt mennél gyorsabban lassák el vízzel?

Aztán, ma már mindenki, aki ujságot olvas, tudja, hogy milyen ártalmas a szennyves városi utcapor, hogy mennyi tüdőbajnak a kuttforrása az, hogy milyen óriási a szerepe a tüdővész kóroktanában.

Ha jól emlékszem, tavaly, vagy előbb, kimutatta Laufer dr. kartársam, milyen kedvezőtlen a tüdővész statisztikája Léván. Ez a kedvezőtlen állapot fokozódóban van. A város lakossága szaporodásával, kereskedelme gyarapodásával a forgalom is zó s a lakáviszonyok egyre kedvezőtlenebbül alakulnak. A forgalommal s a lakosságjal egyenes arányban fokozódik az utcatalaj szennyeződése s az utcapor képződése. A fejlődésben levő, zsenge gyermek az utcára szorul, mert a háznál nincsen kert, nincs elég tég udvar és mert az utcai szorult levegő valamivel szabadabbnak látszik, mint a földet, dohos lakásé. Csakhogy az a szorult levegő tele van szennyves utcaporral; még pedig annál inkább, mennél jobban járja a hüstő szellő. A lakást szennöztetni

más ily felséges szellemi terméket képezik ma a élek eledelét!

Oh, ezek az öregek, hogy irigyelnék a fiatalok boldogságát!

Oh, de, hogy megbántam már, hogy védelmére keltem a mai hölgyvilágnak! Csak, hogy késő már: . . . Regi barátaim magamra hagyták. Ha panaszkodom, rám támadnak: „Szép, fiatal feleséged van, boldog lehetsz!” Oh, én boldog! Oh, ti rózsaszínü szemüvegen néző hütlen cimborák! Nézzétek, a csismám szép, új, fényes; de ki mondja meg, hogy hol szorít?

A multkor rágyújtottam régi feleségemre, a pipámra. Dorottyia kikergetett. A függönyök miatt. Kedvesebb előtte a függöny, mint én. Leültem a diványra. Lekergetett. „Ne gyürd össze a himzéseket!” A boldogtalan ember azért eszete ki a diványt és székeket, hogy azokra csak nézzünk!

Az az átkozott tisztogatás, surolás, meszelés, tapasztás; minden héten gyötörnek vele! Hát még a tisztaság: Ha egy kis sár van, az előszobában áll egy pár papucs. Le kell húznom a cipőmet, csak a papucskokban szabad a szobába mennem. Így vagyok megszoktatva. Különben semmi sem jó, amit én teszek, ő parancsol. Nincs egy gondolatom, tettem. Még álmodni se merek szabadon. Ast is meg kell kérdeznom. Ő az ur s háznál.

Sári néni igen-igen rosszalta szandekomat. „Még fiatal vagy tiám, Dorottyácska is az! Varjatos meg vagy 30 evet! Őa ez a mai fiatalság, oh ez a mai világ! Aug kezd pelyhezni a hajuzsa, már családosodni vagyik. Meg a babuját öntözteti, már fokötő utan eped! . . . Nem így volt ez a mi időnkben! 55 ev a fertinak, 50 a leányinak! Én is oyankor mentem ferjhez.”

Szegény Sara néni! Régen volt az, „mídon kendet Sáríkámnas, hugomnak neveztek!” Napoleon akkor meg a-t-cét tanult! Azok a régi idők! Éni siet mindenki, aranyos Sári néni! S még föllet is hozzá, mert — mint később megtudtam — Sári néni 65 éves korában tette le nagy megkönnyebbülésére — a megazarád pártát.

Oh, ezek az öregek, hogy irigyelnék a fiatalok boldogságát!

Rebeka nagynénóm pedig azt állította, hogy Dorottyácska nem jó gazdasszony! Tyukot ültetni, malacot hizlálni, tehenet fejni, libát dugni, petrezselmet ázulni, . . . illetve ültetni, varrni, szabni, sütni, főzni, száni, fonnni, boldogasszonylevelet, egérfarkkórót, istentát, akácvirágot, levendulát, fodormentát, laspagátát, akarom mondani, laposmentát, szekfűvirágot szedni, fekete bodsát gyomlálni, ráolvasni nem tud!

Szegény néni! Mindezeket ma-már nem is kell tudni, Nem azért járt a Dorottyácska

akarjuk, de szekér rohog végig az utcán, tehének cammognak végig rajta, vagy az utcacsapók kavarkák fel a porát, mellyel a lakások megtelnek. Ezzel a porral együtt beszívjuk aztán, a minden lépésnél fel-fel-lebbenő, mindenféle betegségekeltő anyagokat, melyeket az utcacsatornákból széjjel szöpörtek, hogy ott száradjon.

Ezeket a szennyes talajju, poros utcákat üntöztetni kell, hogy a porban felfüggesztett ártalmas anyagokat megkösösük és ilyen állapotukban összesöpörtethessük és eltávolíthatassuk. Ilyen ésszerűen, de következetesen végzett üntözéssel és utcatisztítással le lehetne a tüdőbajok számát jó egyenahány százalékkal apasztani Léván.

Nemrég panaszkodott a Koháry-utca egyik lakosa, hogy az utcája köztisztasági állapota sokszor alig tűrhető. Különösen hetivásárkor, amikor az a sok száz szekér rohog be rajta, nem bírják már a port. Panaszkodtak egyizben hatóságunk egyik legilletékesebb tagja előtt, de az vallát vonogatva azt mondta volna válaszképpen: Hja! az megyei ut!

Mikor a „*Tüdőbeteg gondozó*“ megnyit, városunk polgármestere az ügy iránti nagy érdeklődésének adta tanújelét. Ezt az érdeklődést, melyet akkor tanúsított a már megbetegedettek irányában, badd nutassa ki, had fejlessze buzgóssággá azok javára is, akiknek egészségét, munkaképességét az a vészes betegség még nem támadta meg, akiket még lehet tőle óvni!

Amint a kormányának az egész országra, úgy a helyhatóságoknak a saját közegeükre kiterjedőleg kötelességük mindent elkövetni, ami a polgárok egészségének megóvására szolgál. Lehetetlen elhinni, hogy azért, mert valamely utca megyei út, ott szemét, piszok és por tanyát üthessen, a lakók el legyenek kárhózatva azt a szennyet elnyelni — és a város hatósága ne ebredjen annak tudatára, hogy a polgárság, egészsége védelmében egyaránt kötelessége elkövetni minden tőle telhetőt, ahol erre szükség van, akár a megyei, akár a városi utst menten!

De persze, ha ibrikkel töltögetjük az üntöző lajtákat, akkor még az időből sem futja ki, hogy minden utcát üntöztessünk, amelyben az üntözés feletlenül szükséges. Ezért kell azt a szivattyút soron kívül, azonnal megszerezni. A polgármester csak elismerést arathat, ha az ügyet még akkor

Igaz, gondoltam már olyanra is, hogy ellenszegülök. Én volnék talán a családfő? „De mikor a szemem kőzé néz, minden bátoraságom oda vész.“ Rögtön efeledtem e tulságosan merész elhatározást. Félek tőle. Ő vinni is tanult! Megver. Jujj! . . . Asszonytól kikapni! Elnyelne a föld. Lukább tűrök. „A tűrőké a mennyeknek országa!“ nyugszom meg szent vallásunkban. Mások is tűrtek. Ciceró is hív sorsosom lehetett. Mennyit kellett szenvednie neki is szenvednie szegénynek, hogy elkeseredésében így kiáltott fel: meddig élsz még vissza türelmünkkel, *Katalina*? Igen, én is így kiáltok fel: Meddig élsz még vissza türelmünkkel *Dorottya*? Férfi vagyok, ur a házánál! Nem szenvedek többet! Megtöröm a zsarnokot. Ribillió! Szabadság! Nem tűrök! Nem, nem, háromszor, ezerszer nem, nem engedelmeskedem.

— Bolond! — hangzik a konyhából — töröld meg a tényérokat.

— É . . . é . . . n? . . . Ne . . . Bejő s rám néz.

— Igen, igen, rögtön, aranyos *Dorottyácskám!*

Ilyen az én sorsom. Inas, szobaleány, szolgáló, társalkodó, zsomoru, komor komorna, minden, minden én vagyok egy személyben, még azt is megérem talán, hogy . . . hogy . . . dajka leszek! . . .

Nohát — tessék házasodni!

is sietteti, ha a szivattyu költsége nem találana a költségvetés keretén belül fedezetet.

Azután lehet még a fölött is tanakodnunk, nem volna-e célszerű még egy második vagy harmadik szivattyút is megszerezni? Solhe tudhatja az ember, mely pillanatban lesz rá szükség.

Karafiáth Márius dr.

Különfélék.

— **Magyar Gábor halála.** A piaristák nygerdemű, általánosan tisztelt s legközelebb nyugalomba vonult rendfőnöke, *Magyar Gábor*, e hó 5. én este 70 éves korában meghalt. A kiváló és jeles tanferfi elhunytát első sorban a magyar kegyes tanítórend, de általában az egész ország őszintén gyászolja. *Magyar Gábor*, aki tizen-négy évig állt, mint rendfőnök, a magyar kegyes tanítórend élén, — egyike volt a magyar kultúra legfáradhatatlabb, legszorgalmasabb és legszerényebb munkásainak. Tanítványai jóságos lelkületéért nagyon szerették. Széles látókörű, kiválóan képzett pedagógus volt, akinek emléke sokáig élni fog az általa felnevelt nemzedék szívében. A rend társainak és tanítványainak igaz szeretete fényesen nyilvánult meg iránta a mult évben, amikor tanügyi munkásságának ötvenéves jubileumát háas szívvel ünnepeletek meg. Halála egy valóban mintaszerű kath. ezerzetes életét fejezte be. Temetése nagy részvét mellett e hó 7. én volt Budapesten. A lévai rendháza *Tóth Sándor* igazgató és *Sinkovics Ferenc* tanár képviselték a temetése.

— **A lévai sportegylet** mai, társasvacsorával egybekötött tanmulatsága rendezvül siterütnek igerkezik, tekintve az eddigi jelentékek nagy számát. A rendezőcég a vendégek szórakoztatására teniszjátékokat, kuglizást, céllovászatot, tombolát, korandóli csatát, túzijátést rendez. Sétahangvereeny kezdete fél 6-kor; társasvacsora 8 órakor. A mulatság keletetlen idő esetén is megtartatik. Beléptidj 1 korona, családjegj 3 korora.

— **Kamarai kultagok választása.** A besztercebányai kereskedelmi és iparkamara kultagjainak választását intéző közeponti bizottság e napokban tartott ülésében a kamarai kultagok választását Léva városra nevezte a város tanácstermébe f. évi augusztus hó 29. napjára tűzte ki. Választás alá esik 3 kereskedő és 3 iparos rendez kultag és egy-egy pótkultag.

— **Főesperesi látogatás.** *Bogisich* Mihály v. püspök bari főesperes most folytatja vármegyénkben a mult évben megkezdett látogatásokat és jelenleg a verebélyi alesperesi kerületet veszi vizsgálat alá.

— **Vasutépítés.** A garamkovácsi-aranyosmaróti helyierdeki vasutvonal munkálatai erősen folynak. Az új pálya, amelynek küönösen Valtócz község határában rendkívül magas töltése van, — jelenleg három szakaszban készül. Alapos kilátás van arra, hogy az új vonalat ez évnek őzén átadják a forgalomnak.

— **Ünnepek eltörlése Magyarországon.** Arra a felterjesztésre, melyet a magyar püspöki kar intézett X. Pius pápához, hogy az ünnepek régi, megszokott rendjén változás ne történjen, a közelmúltban érkezett meg a válasz a hercegprímáshoz. A válasz elutasító. Mert a pápa fentirtja a mult év július 2-án kiadott rendelkezését, mely szerint a szokásos egyházi ünnepek redukáltakasának. Szent István király ünnepe megmarad. E napot ugyanis hazai törvényeink is az országos ünnepek és a munkaszünetes napok közé sorozzák, a kongregációi döntés szerint a jövőben is megülhető, de kivételt erre nézve sem tett a pápa, mert nem tiltja el bün terhe alatt e napon a szolgai munkát. De karácsony, húsvét és pünkösd másodnapja, Gyertyaszentelő Boldogasszony (február 2.) Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25.) Kiszasszony napja (szeptember 8.) az ünnepek órából törlendők. A hercegprímás elrendeli segyuttal azt is, hogy a pápa motu proprio

ját a pünkösd után XXII. vasárnapon vagyis október 27-én a papok a szószékről az esztergomi főegyházmegeye minden templomában a nép előtt kellő magyarázatok kíséretében kihirdessék.

— **A tanító, mint harangozó.** A kántortanítók már régóta küzdenek az ellen, hogy egyházi szolgai állásra, mint harangozó, sekrestyes, kötelezzék őket. Nemrégiben a Kath. Tanügyi Tanácsa felterjesztést is intézett a püspöki karhoz az iránt, hogy a tanítókat uttsák el a szolgai munkák végzésétől. A hercegprímás válasza most érkezett le a tanács elnökségéhez. Kijelenti, hogy a tanító kötelezni nem lehet ezen munkák elvégzésére. De ha a tanító és a hitközség kölcsönösen megegyeznek erre vonatkozólag, akkor egyik fél cselekvési szabadságát sem korlátozhatja. A kath. tanítók régi serejét tehát még most sem reparálták, mert ezen határozat értelmében meg ezután is kötelezhetik a tanítókat a harangozó és sekrestyési teendők betöltésére.

— **Nem lövik agyon a Sziámot!** Sziámot, a budapesti amatkert hirhadt vad elefantját tudvalevőleg agyon akarta lövni az állathert igazgatósága. Az agyonlövés dicsőségéért több ismert nevű vadász pályázott, de reményük tüstbe ment, mert Sziám meggyógyult, ismét jókedvű, ezek mint azelőtt es fűdik a nagy mederében, amelyet udvaraban kiastak neki. Ha vsiaki boszantja, hát vizet merit az orrmányába és lefekszendi az illetőt, aki megérdemli ezt a megleckéztetést. Hogy társasága legyen, még egy e fantot vásárolt az állathertu igazgatóság és pedig egy szelid és tanított nősteny, melynek határa szeles, ketofidálás nyeret tesznek a ezen 8 felnőtt ember ühet, hát vizet merit az orrmányába es lefekszendi az illetőt, aki megérdemli ezt a megleckéztetést. Hogy társasága legyen, még egy e fantot vásárolt az állathertu igazgatóság és pedig egy szelid és tanított nősteny, melynek határa szeles, ketofidálás nyeret tesznek a ezen 8 felnőtt ember ühet, hát vizet merit az orrmányába es lefekszendi az illetőt, aki megérdemli ezt a megleckéztetést.

— **A vidéki rendőrség újjászervezése.** Egy idő óta minden sajtóorganum örömmel hirdeti, hogy a vidéki rendőrségek átalamosítása már küszöbön van. A *Városok Lapjának*, ennek a jól értesült közlönynek híradása ezt a nagy örömet egyelőre időelőttnek tünteti fel, s mennyiben a következőket tudja: A belügyminiszterumban a vidéki rendőrségek újjászervezésének tervével foglalkoznak. Egyelőre átalamosítás nélkül: a vidéki rendőrségek egyesítése, egységes szervezetű országos nyomozó testület szervezése, egységes szervezet megalakotása, a szükséges szemelyzet szaporítása, a rendőriegenység illetményeinek rendezése a több irányelvek, melyek azertit a reform készüli. Az újjászervezés és egyesítéses munkáját a belügyminiszterumban dr. Pekáry Ferenc miniszteri tanácsos végzi, aki országos körútra indult és mindenütt a helyszínen tanulmányozza a vidéki rendőrségek állapotát és a vidéki közbiztonság bajait. Mindenesetre ezek is nagyon szép, jó es kívánatos dolgok, de meg ez nem átalamosítás.

— **Új orvos.** Dr. Steiner Gyula Léván a Knapp-rete házban orvosi es fogorvosi működését megkezdette.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A vármegye loispánja a garar sölös községi anyakönyvi kerületbe *Náter Flóris* jegyzőgyakornokot korlátot hatáskörrel anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **Villámcsapások.** Folyó hó 5-én este a villám Garamsolyoson leütött egy prjtána s ugy ezt, mint a szomszédságában alott másik paját és egy buzakaszt meggyújtott és elpusztított. Másnap este pedig Garamujfalu egy házba csapott le a villám. A kémenyt ledöntötte és a ház faait erősen megrongálta.

— **A gazdasági tudósítók jutalma.** A földművelésügyi miniszter a folyó évben kiválóan szorgalmas gazdasági tudósítók működését nemcsak azzal ismerte el, hogy mint eddig, köszönetét nyilvánította nekik, hanem ezen erököcsi elismerésen kívül még jutalmazásokban is részesítette őket. A 25 elismerő oklevélen és 74 elismerő leiraton kívül 99 tenyészállatot, 18 gazdasági esz-

közt és 42 mü-árgyat, valamint több szak-
könyvet osztott ki a miniszter a gazdasági
tudósítók között.

— **Országos kulturünnep Iglón.**
A Felvidéki Magyar Közművelődési Egye-
sület 30-ik jubiláris közgyűlése valóságos
országos kulturünnep lesz augusztus 20-án
Iglón. *Augusztus 19-én reggel* érkeznek a
Felvidéki Magyar Irók és Ujságírók Szö-
vetségének tagjai, a kik, miután hosszabb
időt töltenek Iglón, lehetőleg a két inter-
rútságban nyerne elszállásolást, mert a cél
az, hogy a vendéglátó közönségnek minél
kevesebb alkalmatlanságot okozzanak.
Augusztus 19-én az esti vonatokkal érkez-
nek a F. M. K. E. tagjai. Az állomásról a
fogadó-bizottság az állandó permanen-
ciában levő központi irodába (városbáza
földszintjén) vezeti őket. Itt megkapják az
összes felvilágosításokat, jelentkeznek az
kirándulásokra, átveszik a 4 koronás banket-
jegyet, majd az elszállásoló-bizottság tag-
jainak kaleszolására mellett lakásaikra térnek.
Este fél 8 órakor a városbáza tanácsstermében
a F. M. K. E. igazgató választmányá-
tát ülelt. *9 órakor* a 12 felvidéki varme-
gye kulturbáza a Vigadó összes helyisé-
geiben katonai és cigányzenével. Belepti
díj személyenként 3 korona, családjegy 5
korona. Csakis meghívottaknak. A kik
14-ikéig meghívót nem kaptak és arra
igényt tartanak, sziveskedjenek eziránt dr.
Forberger Béla iglói városi ügyészhez fordulni.
20-án reggel a kath. templomban tartandó
Szent István-napi misén vesznek részt,
mely a jubileum alkalmából hálszodó isten-
tiszteléssel lesz egybekötve. *Delelőtt 11 óra-
kor* a jubiláris közgyűlés. — *Delben fél 2
órákor* banket a Vigadó nagytermében, ahol
iglói városa adja a pezsgőt. *Délután fél 5
órákor* kirándulás Igófüredre létrás szeke-
reken. Indulás a központi irodától. *21-én
reggel* a Magyarországi Kárpát Egyesület
5 csoportban társaskirándulást rendez a
Tatrába.

— **A megbokrosodott lovak.** Folyó
hó 5-én, hétfőn, delelőtt 10 óra tájban a
Kazinczi-utca sarkán állott *Vicán Vimos*
alacsonyabbi földhírtokosnak hintója, amely-
nek lovsí valsmítól megijedve, végig rohant
az utcán a Kossuth Lajos-tér felé, ahol
Kertész Lajos üzlete előtt nekimentek egy
akácának, amely feltartóztatta a megbok-
rosodott két állatot. A szágúdo lovak em-
berben nem tettek kárt, de a hintó két
kereke és egyik oldala darabokra törött.

— **A vadászok öröme.** Augusztus
hó 1. én a vadászok öröme megkezdődött
a vadászat szezónja. Az eddigi eredmények
— mint érteülünk — nem igen kedvezők.
Az apríli és májusi hűvös esőzések miatt
a foglyok sokat szenvedtek. Általában a
fogoly kevés. Nyúl azonban bősegesen van.
Jóval több, mint tavaly.

— **Külföldi állatok szaporodása
az állatkertben.** Rendkívül érdekes kísér-
leteket végeztek az állatkertben több me-
legvidéki állatfajjal, hogy vajon szaporodik-e
nálunk. Sikertült a japáni-szika-szarvas, az
indiai kis antilopok, az amerikai hatalmas
vapiti-szarvas és az ausztráliai kenguruk
szaporítása, amelynyiben mindezeknek a
szép állatpároknak egy-két fia született az
utolsó időkben. Ezeket az állattajokat en-
nek alapján nálunk tenyésztési és esetleg
vadászati célokra lehetne felhasználni.

— **Védekezés a kolera ellen.** A
belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki
az összes törvényhatóságokhoz, melyben a
kolera elleni védekezésre hívja fel a figyel-
met. A rendelkezésnek nincs más célja, mint a
szükséges és helyes elővigyázatosság meg-
tétel. A tavalyi és két év előtti sajnos
tapszátalok megmutatták, hogy a kolera-
veszedelem főfészeke a nagy folyók mentén
van. A belügyminiszter erre való tekintet-
tel szigorúan meghagyja a törvényhatóság-
oknak, hogy azt a szabályzatot, amelyet
előzőleg kiadott a minisztérium, a legszigo-
rubban tartassák be.

— **Szent István-napja Eszter-
gomban.** Esztergom sz. idén is egyházi és
hazafias ünnepekkel üli meg dicső szü-
löttjének, Szent István királynak emléke-
zétét. — A két napra tervezett ünnep ki-
váló alkalmul szolgál az ósrégi város tö-

mege felkeresésére és nevezetességeinek
megtekintésére. — A program szerint
augusztus 19-én este Szent István születési
helyét és a bazilikát nagyszerűen kilátá-
sítják és a várkastán toronyzene lesz. Az
ünnep reggelén a város polgársága díszfel-
vonulást tart a várba, dicsőült nagyjaink:
Szent István, Szent László és Szent Imre
erektívvel. — Kiemelkedő lesz az egyház-
történeti hangverseny is a belvárosi temp-
lomban, továbbá népművelés, este dunai
ünnepély, lampionos csolnakverseny, tüzi-
játék és dalsóverseny a nagy Duna hátán.
Az ünnepeken a város, főszékességház és a
primási palota összes nevezetességei meg-
tekinthetők. Megjegyzendő, hogy a Buda-
pest ryug. pályaudvar — Esztergom kö-
zötti vonalon állandóan 30 százalékos me-
netteri kedvezményvel lehet utazni. — Esz-
tergom város örömmel kéri és várja a nem-
zeti zerándoklat ünneplő közönséget.

— **Országos Istvánnapi ünnepély
a Margitszigeten.** A Fővárosi Kö-mun-
kák Tanácsa augusztus 20-án, Szent István
napjára átengedte a Margitszigetet a Gyer-
mekszanatórium javára rendezendő ünne-
pélyre, oly kikötéssel, hogy a margitszigeti
Istvánnapi közönség 1 koronás belépődíjért
az egész napi ünnepség minden program-
számában résztvehessen és külön díj sehol
nem szedhető. — A szigeti közönség ennél-
fogva, amikor jótéko ysagát is és ezért
díjtalanul vehet részt a Magyar Athletikai
Club páratlanul nagyarányú sportversenyén.
A nappali tüzijáték is a szigeti sportpályán
fog letolyni délután 5 órákor és alkalmul
fog szolgálni annak a beigazolására, hogy
világos nappal is, mily fényes tüzijáték ha-
tásokat lehet elérni. Ugyancsak szenzáció
lesz az esti tüzijáték is. — Az est beáll-
tával a fedett folyosó egyik oldalán két
órás mozgófénykép előadást rendez az
Apollo projectograph, mely újdonságainak
legérdekesebb képeit hozza ki a Margit-
szigetre. — Azonkívül nagyszabású tombol-
ajátékról is gondoskodott a rendezőség. —
A közönség kenyelméről teljes mértékben
gondoskodott *Bárczy István* polgármester
által, hogy küőa omnibuszjáratot engedé-
lyezett Szent István napjára a Népszin-
háztól a Margitszigetre szza a kikötéssel,
hogy ezek a kocsi ingyen kötelesek a kö-
zönséget a szigetre szállítani. Aki tehát az
omnibuszon váltja meg egy koronás jegyét,
ez ingyen jogosult az omnibusz használatára.

— **Az adómentes benzin.** A pénz-
ügyminiszter most kiadott körrendeletében
kijelentette, hogy az adómentes benzinnel
tápiát motorok villanyos világítás előáll-
ítására csak annyiban használhatók fel,
amennyiben az előállított villanyosság kizá-
rólag azoknak a helyiségeknek a világítá-
sára szolgál, melyekben a motorok s sz ál-
taluk hajtott gépek elhelyezést nyertek.
Felhatalmaztattak azonban a pénzügyisz-
gatóságok, hogy más helyiségek világítására
is adhatnak engedélyt, ha az e célra fel-
használt benzin után az adót utólagosan
megfizetik.

— **A kivételes nőszülési engedé-
lyek.** A honvédelmi miniszter leiratban tu-
datja a törvényhatóságokkal, hogy az új
véderőtörvény megváltoztatta a kivételes
nőszülési engedélyek elintézési módját. Ed-
digelő a katonái kötelezettségének eleget
nem tett vőlegény a nőszülési kérvényt a
közigazgatási hatósághoz nyújtotta be, mely-
nek véleményezése után döntött a honvé-
delmi miniszter. Ezután a kérvényeket köz-
vetlenül a honvédelmi miniszterhez kell be-
nyújtani s ott vélemény nélkül bírják el
a folyamodványokat.

— **Uj helységnévtár.** A mindinkább
jelentkező szükségletei számolva, új hely-
ségnévtár kibocsátását határozta el a keres-
kedelmügyi miniszter és a központi statisztikai
hivatal bízta meg. Az új helységnévtár oly
irányú újításokat fog tartalmazni minden
térben, melyek annak használhatóságát nagy-
ban emelni és fokozni hivatják. Az előfi-
zetési határidő 1912. augusztus 31.-g tart.
Azonul 8 koronában megállapított kedvez-
ményes ár helyett csak a 12 koronás bolti
árért lesz kapható az új helységnévtár,
melyet egyébként közhivatalok a jelzett

határidőn belül 6 koronáért rendelhet-
nek meg.

— **A világ sörtermelése.** A világ
sörtermelése 1910-ben 293 millió hektoliter
volt. Legfőbb sört termeltek az Egyesült-
Államok: 74231 ezer hektolitert. Utána
jönnek a következő államok: Németország
69709, — Angolország 58777, — Magyar-
ország és Ausztria 25628, — Franciaország
17942, — Belgium 17032, — Oroszország,
10897 ezer hektolitert. Az európai nagyobb
államok között a legkevesebb sört termelte
(16 e er hektolitert) Görögország.

— **A peronszopora terjedése.** Az
ampelológiai intézet közli, hogy a legutóbb
beérkezett vizsgálati anyag alapján a per-
onszopora megjelenését újabb varmegyék
területein az aranyomartói, verebeyi és
levai járáásokban állapította meg s ezért
fe hívja a szőlőgazdákat a legzéesebbkörü
vedekezésre.

— **A részvényesek és az új adó-
törvény.** Az új adótörvény igen érke-
nyen sújtja nemcsak a részvénytársulatokat,
hanem a részvényeseket is. Nemcsak, hogy
a részvénytársulatok adója megmarad 10
százalékon — melyet csak a bányavállal-
atoknál szállítottak le 5, illetőleg 7 száza-
lekre — s nemcsak, hogy a részvénytár-
sulatoknak ezental az új jövedelmi adót
is meg kell fizetni, mely többnyire 5 szá-
zalek lesz, hanem meg ezenfelül a részvé-
nyes köteles lesz részvényeinek jövedelmét
bevallani s így a jövedelmi adót meg egy-
szer megfizetni. Egy és ugyanazon jövede-
lem tehát kétszeri megadóztatás alá esik.
Először a részvénytársulat, másodsor a
részvényes által. A részvényesnek ezen
érkekeny megterhelése nálunk, ahol a
vállalkozás a nyugati államokhoz képest
meg nagyon gyengen fejlődött, kétségtől
nem fog közgazdasági fellendülés javára
szolgálni, hanem csak hátráltatni fogja azt.
A részvényesek tehát a jövőben adót is
fognak fizetni, ami semmiesetre sem mond-
ható olyan kellemes foglalkozásnak, mint a
szelvényvásás és annak beváltása.

— **Rendelet a szódavizről.** A hi-
valos lap e napokban közölte a belügymi-
niszternek a kereskedelemügyi miniszterrel
együtt kiadott, a szódaviz gyártására, el-
árusítására ez forgalombahozatalára vonat-
kozó szabályrendeletét, amely előírja, hogy
a szódaviz gyártáshoz csak tiszta, jó ivó-
vizet, a szensav előállítására pedig tiszta
kénsavat szabad használni. Egy liternél na-
gyobb üvege nem szabad szódavizet töl-
teni s ennél nagyobb üveget tilos forga-
lomba hozni. A rendelet a szódavizrel töl-
tött palackok s a palackokat szállító kocsi-
tisztantartásáról is intézkedik.

— **Az állattenyésztés támogatása.**
A földművelésügyi miniszter Barsvarmogye
állattenyésztéséről újból anyagi támogatással
igyekezik fejleszteni. A miniszter 70 darab
tehénnek és úszőnek Svajcból való behozat-
alára adott a Barsvarmogyei Gazdasági Egye-
sületnek engedélyt és nagy kedvezményt
a behozni szándékozó kisgazdáknak, akik
ez iránt az egyesület titkári hivatalánál
jelentkezhetnek.

Nagy mosási gond. Jelenleg egy
o-yan mosókészülék került a piacra, amely-
lyel a szennyes ruhát, legyen az akár a
legdurvább, vagy a legfinomabb vászon,
keves fáradság és munkával néhány perc
alatt tisztára moshatunk. „*Washall*“ hatása
meglepő. Tizenöt percnyi főzés után a ruha
hőféher lesz, úgy hogy a szenny az üst
fenekére lerakódik, ami feleslegessé teszi a
ruha kefélesét és dörzsölését. — Szóval
ezen mosókészülékkel egy fáradságos napi
munkát 2 óra alatt elvégezhetünk. „*Washall*“
rövid idő alatt nagy elterjedtségre tett
szert, amiért mindenkinek a legmelegebben
ajánlhatjuk.

**Tessék napilapjait, hírlapokat, divat-
lapokat Nyitrai és Tarsa r. t. könyvkeres-
kedésében Léván megrendelni, megkímélti
a postai beküldési költséget.**

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1912. évi aug. hó 4-től 1912. évi aug. hó 11-ig.

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Német Ambrus Ág Veronika	leány	Erzsébet
Kaszás Károly Weiser M.	leány	Emma Anna
Czudor Ferenc Lehoczkí M.	fiú	József
Weisz Salsmon Weisz Sarolta	fiú	János
Uhlár János Gerendás Anna	fiú	Lajos
Pakozdi Lajos Miskalek M.	fiú	Ferenc

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Dénes Zoltán Pischl Karolina	ág. h. ev.

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Zubek Anna	12 nap	Verne
Kazár Mária	17 éves	Tüdővész
Valach András	33 "	Derme

Lévai piaciarak.

Rovatvezető : Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.

Buza m.-mázsánként 21 kor. 70 fill.—
21 kor. 80 Kétszeres 17 kor. — fill. 18
kor. — fill. — Rozs 18 kor. — fill. 19 kor.
— fill. Arpa 18 kor. — fill. 19 kor. 40 fill.
Zab 21 kor. 20 fill. 21 kor. 60 fill.
Kukorica 20 kor. 40 fill. 20 kor. 80 fill.
— Lencse 38 kor. 60 fill. 38 kor. 80 fill.
— Bab 28 kor. — fill. 28 kor. 40 fill. —
Köles 12 kor. — fill. 13 kor. — fill.

Vetőmagvak 100 kilónként : Vörös ló-
here terméskéntől aránkamentes 175—185
Vörös lóhere, kis aránkás 165—175 Vörös
lóhere, nagy aránkás 150—160 Luczerna
terméskéntől aránkamentes 130—138 Lu-
czerna, világos szemű aránkás 110—120

Nyilttér.

MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-POR

Enyhe, oldó háziszser a inaczoknak, kik emésztés
zavarokban és az illő elemű egyéb követke-
ményeiben szenvednek.

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Vidéki gyógyszerárakban kerjük Moll
készítményeit.MOLL-FÉLE
SÓS-BORSZESZ

Fájdalom oszlaptó és erősítő

bedörzsölés,

elismert, régi jóhírnevű háziszser

szagfogatás és hűlésből származó

mindennemű betegségek ellen.

Eredeti üveg ára kor. 2

Kapható minden gyógyszerárban

és drogeriában.

Főszékhely MOLL A. gyógyszerész

Cs. kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuschbuen 9.

Eladó zongora.

Egy jó karban levő „Schneider“-
féle zongora eladó. Bővebb
betét Léván, László-utca 3. szám.

Kölcsönkönyvtár

ujjonnan kiegészítve kb. 8000 kötet

magyar. német és francia regény

NYITRAI és TÁRSA R. T.

könyvkereskedésében LÉVÁN.

Előfizetés bármely nap kezdhető.

552/1912. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbíróságnak 1912. évi V. 296/1 számú végzése következtében Dr. Kirschner József ügyvéd által képviselt Bächer Ruoelit javára 460 korona tőké-
jár. erejéig 1912. évi július hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 700 koronára vevsült következő ingóságok, n. m. egy igaz ökör nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbíróság 1912.-ik évi V. 296/2 számú végzése folatán 460 korona tőke-
követelésnek 1910. szept. 15-től 1911. november 15-g járó 5% kamatai és eddig összesen felmerült és bíróság már megállapított költségek erejéig, Lékér pusztán leendő megtartására 1912 évi augusztus hó 16-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becésáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elővezetendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Léván, 1912. évi augusztus 4 napján.

Karácsonyi Pál
kir. bir. végrehajtó.

544/1912. végreh. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbíróságnak 1912. évi V. 288/1 számú végzése következtében Dr. Dezső Pál győri ügyvéd által képviselt Schnabel Testvérek cég javára 200 korona s jár erejéig 1912. évi július 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 750 koronára becsült következő ingóságok, n. m. bolti berendezés, egy író asztal, egy tükör nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbíróság 1912.-ik évi V. 288/2 számú végzése folatán 200 kor. tőkekövetelés, ezek 1912. évi június hó 16 napjától járó 6% kamatai, eddig összesen felmerült és bíróság már megállapított költségek erejéig Léván, 1912 évi augusztus hó 16-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becésáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elővezetendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Léván, 1912. évi augusztus hó 4 napján.

Karácsonyi Pál
kir. bir. végrehajtó.

Teljes ellátás.

Léván, a jövő tanévre, egy uri
háznál két tanuló teljes ellá-
tást kaphat. Bővebb fel-
világosítást a kiadóhivatalban.

Intelligens,

idősebb leányt keresek gyermekek
mellé pusztára, feltétlenül megbiz-
ható legyen és szeressen a gyer-
mekekkel foglalkozni, a családhoz
tartozóknak fogjuk tekinteni. Czim
a kiadóhivatalban.

Thomassalakot

őszi és tavaszi szállításra kilópercen-
tenként 38 fillérért bérmentve
bármely állomásra, ugyszintén super-
fosfát, kálisó, kairit és egyéb
műtrágya féléket a legjutányo-
sabbban ajánl

Berceller Márton Ipolyság,
(Ingyen vegyelemezés.)

A borfogyasztó közönség

figyelmébe.

Ajánlom kitűnő minőségű boraimat
házhoz szállítva.

Börzsönyi zöld, fehér literenként 80 fill.
Balatonmelléki „ „ 100 „
Neszemlyei Ó vörös „ 110 „

Helyben 5 liternyi rendelést házhoz
szállítom. Telefon on is megrendelhető.

Mély tisztelettel
Fertikó József
városi fogadó.

Kiadó lakás.

Kalvin-téren (az órák) bolti helyiség,
2 szoba, konyha, éléskamra és fa-
kamrából álló lakás Nov, 1-től,
a „Kákai villa sorban“ 2 szoba, zárt-
folyosó, konyha, éléskamra és fás-
kamrából álló lakás azonnal kiadó.
Értekezhetni Forgács Mihály
tulajdonosnál.

Eladó ház.

Kohári utca 77. számú ház eladó.
Mely áll két szoba, konyha, éléskamra
és gyümölcsöskerttel. Bővebb felvilágo-
sítással szolgál a tulajdonos Budapest,
VI. ker. Mohács u. 9. sz.

12 H. 50 fokos

törköly pálinka

Hl-ként 150 kor.-val eladó
a kistapolcsányi főhercegi
uradalomban.

Teljes ellátás.

Léván a jövő tanévre teljes
ellátásra elfogad polgári is-
kolai leánykát egy izr.
tanító. Bővebb értesítéssel
a kiadóhivatal szolgál.

Kiadó üzlet és lakás.

Kálnai-utca 23 számú házban 1 üzlet-
helyiség hozzávaló lakással és pin-
cével és Ozman-téren szintén 1 üzlet
és lakás pincével és ugyancsak ott
1 lakás (2 szoba, konyha s pince) is
kiadó, Bővebbet Monaco Mosenál, Léva.

Eladó ház.

A Part-utca 2. sz. ház szabad-
kézből eladó. Bővebb felvi-
lágosítással szolgál a háztu-
lajdonos: özv. Kalapos Jánosné.

Eladó ház.

Két utcára nyíló ház (Kossuth-utca
28. és Klapka-utca 27) szabad-
kézből eladó. Bővebbet ott
a háztulajdonosnál.

Modern ház

a Mangorló utcában (17), 4 szoba konyha, fürdő szoba, kamra, pincze, üvegezett folyosó melléképületben cselédszoba és mosó konyha, parkirozott udvar, gazdasági udvar kis zöldséges-kert, kút az udvaron, folyó év november hó 1-től bérbeadó, esetleg eladó. Feltételek **TOKODY IMRE** vendéglősnél tudhatók meg.

Nagysallóban

jó forgalmu

vendéglő, mézárós és hentes

üzlettel egybekötve a tulajdonos betegsége miatt eladó esetleg bérbeadó.

Bővebb felvilágosítást ad

FABIANEK LAJOSNÉ Nagysallóban.

Szállítás és fuvarozás

valamint költözködések legfigyelmesebben és jutányos árban elvállal

Spitz Armin szállító

Léva, Szepesi u. 22.

Császárfürdő. Budapest. Nyári és teli gyógyhely a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú Kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külső hőgöyök és urak részére, Török-, kő- és márványfürdők: hőlég-, szensavas- és villamosvízfürdők. A fürdők kiünnö eredményel használnak főleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen ivo-kúra és legőszervek hurutos eseteiben a testi pangásoknál 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Gyógy és zenedit ninc. Prospektust ingyen és bermentve küld.

Az igazgatóság

"AZ OLLA" szakorvosok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve van. Két évi jótállás. Ára tucatanként 4.—, 6.—, 8.— és 10. korona

Az "OLLA" több mint 200 orvos által legmegbízhatóbbnak van ajánlva. Kapható az ország minden gyógyszertárán és jobb drogeriákba.

Követelje azonban hogy a szállítója önnek csakis OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű silány utánzatot mint "ép oly jót" feldicsérni: Az elárúsító helyek kimutatását. Árjegyzéket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az

"OLLA" gummigyár Wien. H 437 Fraterstrasse 57 Kapható Léván: **KNAPP I.** drogeriájában s **PICK EDE** illatszerezs-üzletében.

WASHALL

legjobb mosószer

Washall Company Wien
II. Kurzbauergasse 3.

Kapható: **KNAPP** drogeriában **LÉVÁN**

A mesterdálnok.

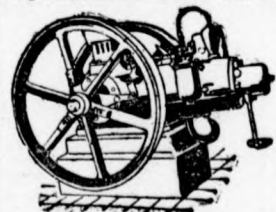
Czipóm szép és tökéletes,
Benne jární élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

kaucsuk sarok.

CLIMAX

nyersolajmotorok és lokomobilok 3-70 HP.
Magasnyomású nyersolajmotorok 15-150 lóerőig

legelősebb és legmegbízhatóbb üzemet biztosítják. Üzemköltség lényegesen 1-2 Hh. Allandóan zavartalan üzeml - Pénzügyi felügyelet nélkül! Egyszerű kezelése! Sok száz gép üzemben!

Költségvetések és árlapok díjmentesen.

Bachrichl és Társa
betétitársaság motorgyári fióktelepe
BUDAPEST

VI. Vaozi-körut 59/tt

5710.—1912. szám.

Ajánlati felhívás!

Léva r. t. város képviselőtestülete a Lang Bernát bérletének letelte folytán megszűnő korlátlan italméresi engedély megszerzése iránt a lépéseket megtette s tervbe vette, hogy az italméresi jog elnyerése esetén azt a vásártéren, mintegy 300 □ ölnyi területen, a városi mérnöki hivatalban megtekinthető terv szerint legfeljebb 15000 korona költséggel létesítendő épületben fogja gyakorolni.

A város tanácsának 5711—1912. sz. határozata folytán felhívom az érdeklődőket, hogy ezen épület kibérlésére vonatkozólag tett ajánlataikat a városi itatató hivatalban, az ajánlat komolyságát igazosító megfelelő összegű bánatpénznek a városi pénztárnál leendő egyidejűleg befizetése mellett, a f. évi augusztus hó 31-ik napjának déli 12 órájáig adják be.

Megjegyzem, hogy ajánlatok olyképp is tehetők, hogy az épületet az ajánlattevő a saját költségén építi fel és azt bérfizetés helyett vagy megfelelő csekélyebb bérösszeg fizetése mellett bizonyos idő múlva minde ellen-szolgáltatás nélkül a város közönségének tulajdonába átadja.

Kelt Léván, 1912. évi augusztus hó 9. én.

Dr. Moosy

h. polgármester.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33. **LÉVÁN.** Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku

állandó gépkiállítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Világbiru „RAPID“ láncos kutak. „Alfa Separator“ tej és vajgazdasági gépek. — Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban. — Hofherr és Schrantz-téle gőzcséplő készletek, Ganz-féle motorok minden nagyságban, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

KÁVÉHÁZ MEGNYITÁS!

Szives tudomására adjuk a mélyen tisztelt vendégeinknek és a t. közönségnek, hogy Báti-utca, volt STEINER-féle szállodát és éttermet egy minden tekintetben **modern kávéházzal** bővítettük ki és azt f. hó 10-én, szombaton megnyitottuk.

Amidőn az eddig irántunk tanusított szives pártfogásért köszönetet mondunk, kérjük, hogy új vállalatunkat is támogatásban részesíteni kegyeskedjenek.

Oda fogunk törekedni, hogy a tisztelt vendégeink igényeit minden tekintetben kielégítsük.

Naponta frissen csapolt **HAGGENMACHER SÖR!**

**Zóna reggeli! Abonensek elfogadtatnak! Kitünő konyha!
Udvari kerthelyiség! Figyelmes kiszolgálás!**

Szives jóindulatért és kegyes pártfogásért esedez:

LANG és KÚN

Léva, Báti-utca 3.

Központi Szálloda, Kávéház és Étterem.

== Ajánljuk : ==

legolcsóbb napi árak számításával elsőrendű, direkt forrásokból beszerzett **fűszer- és gyarmatárunkat,**

valamint állandóan friss **csemegesajt,** naponta érkező **felvágott** és egyéb **csemegeáruinkat.**

Közvetlen kávéimportunk folytan

k á v é i n k

ugy ár, mint minőség tekintetében **versenyen kívüliek!**

Legjobb Mauthner-féle kerti és vetemény magvak!

Gépolaj, gépkenőcs, tavottaszir carbolineum, aszfalt-fedellemez, gummi- és aszbesztáru, petroleum, benzin, carbit és kátrány vegyi termékek, gyanta, kénpor, kék és zöld gálicz, raffia-háncs, min dennemű festékáru,

portland és románczement allandó nagy gyári raktára.

M. kir. marhasó és lópor-áruda.

DISZKOSZORUK

fa- és érczkoporsók gyári áron!

VARRÓGÉPEK

5 évi jótállással

Kern Testvérek

fűszer-, csemege és vasnagykereskedése

Telefon 14. **L É V A.** Alapított 1881.

Ajánljuk továbbá ujonnan berendezett vasáruházunkat.

Állandó raktárt tartunk legfinomabb **nickel, alumínium, email, öntött és lemez**

konyhaedényekből,

egyensúly-, táblás és tizedes mérlegekből, legjobb minőségű sajtolt **lapát,** acél répvilla és répakiemelő, **fejse, csákány, kapaáru, fűrés, reszelő, metsző olló, ojtó kés, összes kerti, mezőgazdasági, méhészeti, tejgazdasági, bádagos- és kőmives szerszámok, épület- és butorvasalások olajozók, kenőszelenczék, gépszijak, szivattyúk, kendertömítők, tömítő anyagok, vízmentes ponyvák, csigaturók, kalapácsok, saluk, állók, kereskedelmi öntvények stb. vaszikkekből.**

Legcélszerűbb többször csavart **horg. drótfonat kerítés** és tuskés huzal raktár.

Fényképészeti cikkek, kerékpárok, pneumatikok nagy raktára.

Szives megkeresésre készséggel szolgálunk speciális árajánlattal. Nagybeni vételnél külön ajánlat.

Saját gyártmányú
acél szénavágókésék
nagybeni eladása.